

Oponentský posudek dizertační práce

Studijní program: Politologie

Student: Mgr. Milan Školník

Název práce: Corruption and its impact on political participation in Latin America

Oponent: doc. Mgr. Pavel Maškarinec, Ph.D.

Pracoviště: Filozofická fakulta UJEP, Ústí nad Labem

Autor předkládá práci věnující se otázce vlivu korupce na politickou participaci v regionu Latinské Ameriky, tedy jistě relevantní téma. Ocenit lze i fakt, že se autor neomezuje pouze na problematiku volební participace, ale snaží odpovědět i na otázku po vlivu korupce na další typy politické participace a podobně užívá několik indikátorů korupce, což může posílit závěry práce. Celkově pak autor dochází k několika zajímavým závěrům, nicméně posudek se zaměří spíše na některé problematické body práce, jejichž vyřešení by mohlo dále posílit text, pokud by autor usiloval o jeho publikaci.

1. Komentář ke struktuře práce

Struktura práce není zcela jasná a logická. Po úvodu sice dle očekávání následují teoretické kapitoly, následně metodologická část, a poté analýza vlivu korupce na různé podoby politické participace, nicméně následně je do textu vložena zcela samostatná část textu „Gifts for votes? Vote buying as a predictor of turnout in Latin America“. Tato část má přitom vlastní úvod, teorii, metodologii, analýzu i závěr a nelze příliš pochopit včlenění této samostatné části textu (v podobě časopiseckého článku) do textu dizertační práce, protože tyto části nejsou reálně nijak provázány a použití samostatné části textu působí spíše dojmem snahy o „natažení“ textu dizertační práce. Téma nakupování hlasů by jistě mohlo v práci být použito (pokud by bylo konzistentně zapracováno do hlavní části textu), ale zvolený způsob zapracování není příliš šťastný. Navíc tato část se zaměřuje pouze na 8 zemí oproti 18 zemím, jimž se autor věnuje ve zbytku textu.

2. Připomínky k obsahu

Z hlediska teoretického ukotvení autor zcela jasně ukazuje, že se ve sledované tematice orientuje velmi dobře a k samotné teoretické části nelze mít příliš výhrad. Téma politické participace a vlivu různých faktorů, jež vysvětlují zapojení občanů do ní je v politologickém výzkumu velmi rozsáhlé, a jistě by tato část mohla být pojata i jiným způsobem, nicméně s ohledem na cíle práce je zpracována dostatečně a velmi kvalitně. První problematickou otázkou pak je, zda stanovené hypotézy nejsou příliš obecné a lze na ně v takto předložené podobě vůbec odpovědět. Zda by totiž nebylo vhodnější členit hypotézy samostatně např. dle různých typů politické participace. Možné připomínky lze vyslovit i k volbě některých nezávisle proměnných. Otázkou je rovněž jasnější vymezení toho, jakého přesně časového období se výzkum týká. Autor používá data z poslední vlny šetření *AmericasBarometer* a *Latinobarómetro* ale stálo by za to vysvětlit jakých roků voleb ve sledovaných zemích se výzkum týká a současně vysvětlit proč autor například neanalyzuje delší časové období (pro něž jsou rovněž dostupná data), což by výrazně navýšilo význam prezentovaných zjištění. Z hlediska metodologie autor uvádí (s. 112), že všechny nezávisle proměnné jsou statisticky významné, nicméně v tabulkách 11 a 12 je v mnoha případech vliv proměnných vyznačen šedě, což znamená opak, a není tedy jasné co toto konstatování přesně znamená. Současně autor nijak neřeší, zda mezi sebou jednotlivé proměnné (závislé, nezávislé, kontrolní)

vzájemně nekorelují a jsou tedy všechny vhodné pro použití do regresní analýzy. Obecně splnění požadavků na proměnné při použití v regresních modelech není v práci řešeno. Pokud by totiž např. všechny tři (případně i pouze dvě) z nezávisle proměnných měřily stejný fenomén nemusely by být užívány samostatně. To by pak vedlo k možnosti snížit počet modelů v práci, který je poměrně enormní a z tohoto důvodu je velmi obtížné práci v analytické části „učít“. Velký počet modelů pak vede i k tomu, že výsledky některých z nich jsou popsány velmi krátce (jedním kratším odstavcem). Současně je otázkou, proč každý typ korupce (jako nezávisle proměnné) je v samostatném modelu? Nemohly všechny vstoupit do jednoho modelu? Tuto volbu lze pochopit, ale mohla být více a jasněji vysvětlena. Autor rovněž výrazněji nekomentuje vysvětlovací kapacitu regresních modelů. Z hlediska metodologie by možná mohlo být v textu alespoň krátce zmíněno, zda autor neuvažoval o použití víceúrovňových modelů či společného regresního modelu pro všechny sledované země. V případě deskriptivního popisu volební účasti by možná bylo zajímavé srovnat jak se oba výzkumné vzorky liší mezi sebou, ale i od reálné volební participace ve volbách. Konečně opravdu hlas pro opoziční/vládní stranu měří politickou participaci? Nebyla by tato proměnná vhodná spíše jako kontrolní proměnná (navíc má stejnou váhu, pokud volič dá v prostředí vícestranických systémů hlas malé/velké vládní/opoziční straně)?

V závěru textu pak autor předkládá souhrnné tabulky o vlivu korupce na různé formy politické participace nicméně není jasné, jak dochází k tomu, že určitá proměnná má pozitivní/negativní vliv na konkrétní formu politické participace, tedy jak agreguje efekt proměnných v jednotlivých zemích. Protože např. v případě závislé proměnné „voting for opposition/government party“ je v tabulce 10 pozitivní vliv nezávisle proměnné „awareness“ nalezen pouze v jedné zemi (v dalších není efekt statisticky významný) ale v tabulce 42 je efekt vyznačen jako pozitivní, ale platí tedy tento závěr pouze pro jednu zemi nebo pro všechny (jak naznačuje tabulka)?

Na straně 176 pak autor mluví o tom, že nekontroluje vliv významné proměnné, již je povinné hlasování, z důvodu, že tuto proměnnou neobsahují výběrová šetření. Nicméně zde je otázkou proč by tato proměnná nemohla být použita, když to, zda je v dané zemi hlasování povinné je obecně známá informace.

3. Jazyková a grafická úroveň

Text je poměrně čtivý, stylisticky a gramaticky práce nevykazuje větší problémy, stejně jako její formální úprava. Menší připomínka se týká podoby grafů (např. obrázky č. 3, 5 atd.), kde by možná bylo vhodnější (čitelnější) pokud by odpovědi byly v opačném pořadí.

4. Otázky k obhajobě

Jak autor ukazuje v analýze (a sám uvádí v závěru) lze pouze obtížně generalizovat závěry pro všechny sledované země. Lze nicméně alespoň částečnou generalizaci provést alespoň pro určité skupiny zemí a pokud ano mají ty o země něco společného? Pokud pak jsou faktory spojené s korupcí specifické pro konkrétní země mohou být závěry práce přínosné i pro jiné areály a v čem konkrétně?

5. Závěry

Milan Školník zpracoval velmi zajímavou analýzu, ve které prokázal znalost teoretického aparátu a schopnost aplikace zvolených metod při výzkumu vlivu korupce (a dalších kontrolních proměnných) na různé podoby politické participace. Přes formulované výhrady (jež lze chápat jako inspiraci, jakým způsobem [směrem] dále posunout výzkum) má práce

své nesporné kvality, které jsem možná nevyzdvihl tolik, jak by se slušelo. Nicméně se rozhodně jedná o práci, která si zaslouží být obhájena.

Celkově je možné shrnout, že práce představuje zajímavý příspěvek ke zkoumání vlivu korupce na politickou participaci (nejen v Latinskoamerickém areálu). Autor ve své dizertační práci prokázal schopnost samostatné tvůrčí práce v dané oblasti výzkumu, splnil stanovené cíle, a přínos práce pro rozvoj vědního oboru lze spatřovat zejména v komplexním přístupu, kdy autor zkoumá vliv různých typů korupčního jednání na několik typů politické participace a nezůstává tak, jako mnoho předchozích prací, pouze u výzkumu volební participace, ale věnuje se i dalším nevolebním typům participace, jež jsou velmi důležité pro fungování politických režimů v daných zemích. Otázkou tak pouze zůstává, zda by nebylo vhodnější snížit počet modelů, a současně se pokusit se analyzovat sledované jevy v delší časové perspektivě.

Závěrem lze konstatovat, že práce splňuje požadavky standardně kladené na dizertační práce v daném oboru a práci doporučuji k obhajobě.

V Liberci 22. 7. 2022

Pavel Maškarinec